Hukuk Bölümü 2008/104 E., 2009/103 K.

- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 14]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 15]

"İçtihat Metni"

Serbest eczacılık yapan davacı, Balıkesir İli, Savaştepe İlçesinde bulunan Savaştepe Eczanesi'nin sahibi ve mesul müdürüdür. Savaştepe Sağlık Merkezi bünyesindeki personele %2,5 indirim suretiyle ilaç verilmesi hususunda, anılan eczane, Eczacılar Odası ve Balıkesir İl Sağlık Müdürlüğü arasında; Türk Eczacılar Birliği ile Maliye Bakanlığının ortaklaşa imzaladıkları protokol esas ve şartlarında anlaşma yapılmıştır.

Anılan Protokolün, IV-Ödeme Zamanı başlıklı maddesinde; "İlgili kurumlar, reçeteler üzerinde gerekli incelemeyi yaptıktan sonra, bedellerini reçetelerin kuruma veriliş tarihinden itibaren en geç 18 iş günü içinde ödemek üzere gerekli işlemleri tamamlamak zorundadırlar...

..." hükmüne yer verilmiştir.

Davacı vekili; müvekkilesinin, Savaştepe Sağlık Merkezi bünyesindeki personele verilen ilaçlarla ilgili olarak 5.2.2004 tarih ve A056069 seri numaralı faturasını keşide ettiğini ve bu faturanın ekine, personele ait hasta sevk kâğıtları, doktor reçetesi, ilaç kupürleri ve ilaç katılım payı formunu da ekleyerek İl Sağlık Müdürlüğü'ne gönderdiğini; fatura aslı ve ekindeki belgelerin, Balıkesir İl sağlık Müdürlüğü'ne 6.2.2004 tarihinde teslim edildiğini ve 1977 kayıt numarası ile evrak kayıt numarası almış olduğunu; buna rağmen imzalanan protokol gereği; fatura bedelini en geç 18 gün içinde ödenmesi zorunluluğuna rağmen parasını hala alamadığını; idareden Noter vasıtasıyla tanzim edilen başvuru dilekçeleri ile fatura bedelinin istenmiş olmasına karşın, istemlerinin reddedildiğini belirterek; İdarenin, ödeme evrakının kendilerinde olmadığını, ödemenin yapılabilmesi için bu belgelerin olması gerektiğini, müvekkilesi adına ödeme evrakını getiren kişiye daha sonra tahakkuk odasına götürülmek üzere evrakın geri verildiğini ancak evrakın tahakkuk odasına teslim edilmediğini belirterek; idarenin, teslim alıp evrak kayıt numarası verdiği bir ödeme evrakını kaybederek ağır bir hizmet kusuru işlediği iddiasıyla ödenmeyen ilaç faturaları bedeli toplamı 1.915,85 TL' nin fatura tarihi olan 5.2.2004 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı kurumdan tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

BURSA 3. İDARE MAHKEMESİ; 28.4.2005 gün ve E: 2005/448, K: 2005/643 sayı ile, Savaştepe Sağlık Merkezi personelinin tedavi reçetelerindeki ilaçlarının alınması konusunda yapılan anlaşma ile taraflar arasında kurulan sözleşme ilişkisinden ve sözleşmenin uygulanmasından doğan bu alacak anlaşmazlığının anılan sözleşme hükümleri ve özel hukuk (Borçlar kanunu) kuralları uygulanarak adli yargı düzenine dahil genel mahkemeler tarafından görülüp çözümlenmesi gerektiğinden mahkemelerinin görevsiz olduğu gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine, karar verilmiş; yapılan itiraz, Bursa Bölge İdare Mahkemesinin 19.12.2006 gün ve E:2005/1389, K:2006/1305 sayılı kararıyla reddedilerek karar onanmış ve kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

BALIKESİR 2. SULH HUKUK MAHKEMESİ; 11.12.2007 gün ve E:2007/749, K:2007/1608 sayı ile, tüm dosya kapsamı, bilgi, belge ve beyanlar birlikte değerlendirilerek, Her ne kadar davacı vekili tarafından Savaştepe Sağlık Merkezi namına İl Sağlık Müdürü ve Savaştepe Eczanesi adına davacı tarafından imzalanıp Türk Eczacılar Birliği ve Bölge Ecza Odasınca onaylanan 2004 yılı eczane anlaşması uyarınca Savaştepe sağlık merkezinde çalışan devlet memurlarına Ocak 2004 ayında verilen ilaçlara ilişkin verilen iki fatura bedeli toplamı olan 1.915.85 YTL'nin ödenmesi istemi idareye başvuruda bulunduğu yine davacı tarafından noterlik kanalı ile davalı muhatap alınarak aynı maksat ile ihtarname çekildiği ve alacağın ödenmesi sebebi ile mahkemelerinde dava açılmış ise de; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 209.maddesinin 5. fıkrası ve devlet memurları tedavi yardımı ve cenaze giderleri yönetmeliğinin 2. ve 19. maddeleri dikkate alındığında ilgili mevzuat hükümleri gereğince idareye yüklenmiş olan tedaviye ilişkin ilaç temin etme veya ilaç bedelinin ödeme yüklüğünün kamu hizmetlerinden biri olduğu, bu durumda çalışanlarının tedavisinde kullanılacak ilaçları doğrudan doğruya sağlayamayan idarenin, eczaneler ile yapmış olduğu anlaşmasında, Kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılmış bir sözleşme olacağından, bu sözleşmeye ilişkin olarak çıkan uyuşmazlıkların çözüleceği yerin idare mahkemesi olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 04.05.2009 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu ve dava dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak, davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık görülmediğinden esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör - Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, idare ile davacı eczane arasında, Savaştepe Sağlık Merkezi personeline indirimli ilaç satışına ilişkin sözleşme uyarınca verilen ilaç bedelleri toplamı olan 1.915.850.000.-TL'nin davalıdan alınıp tarafına verilmesine karar verilmesi istemidir.

Bir kamu hizmetinin yürütülmesi için ihtiyaç duyulan mal veya hizmet temini sırasında, "idarede kanunilik" ilkesi gereğince idarenin belirli usul ve esaslara uyması zorunlu olup; işin sözleşmeye bağlanmasından önce geçen bu süreçte tesis edilen işlemlerin, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olması nedeniyle idari işlem niteliğini taşıması karşısında, yargısal denetiminin idare hukuku ilkelerine göre idari yargı yerlerince yapılacağı tartışmasızdır. Ancak, işin sözleşmeye bağlanmasından sonraki işlemlerin hangi hukuki rejime tabi olacağının tespiti için: yapılan sözleşmenin konusu ile içerdiği hüküm ve koşulların niteliğinin ayrıca incelenmesi gerekecektir.

İdari sözleşme, idarenin kanunsal yetkisine dayanarak, kamu hizmeti gerekleri ve kamu yararı nedeniyle yaptıkları sözleşmelerdir. Bunlar idarenin ayrıcalıklı ve üstün hak ve yetkilerini içerirler. İdare, bu sözleşme hükümlerinde tek yanlı değişiklik yapabilir ya da sözleşmenin feshine gidebilir, Bu nitelikte olmayan diğer sözleşmeler ise, genelde özel hukuk alanında, özel hukuk kurallarına göre

düzenlenir.

İl Sağlık Müdürlüğü ile davacı arasında imzalanan ve Bölge Eczacı Odası tarafından onaylanan sözleşme/anlaşma ile, Davacı eczaneden kurum personeli ile bakmakla yükümlü oldukları yakınlarına %2,5 indirim suretiyle ilaç alınması amaçlanmıştır. 1.1.2004 tarihinden itibaren yenilenen sözleşme incelendiğinde; sözleşmenin, tarafların serbest iradelerine dayandığı, ticari nitelikli olduğu anlaşılmaktadır. Kamu Hukukunun ve dolayısıyla kamu gücünün bu sözleşmede yeri bulunmamaktadır.

Nitekim sözleşmede, 11.2.2004 tarih ve 25370 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve Maliye Bakarlığı ile Türk Eczacıları Birliği merkez Heyeti arasında imzalanan protokol hükümlerinin geçerli olduğu belirtilmiştir.

Anılan protokol incelendiğinde; birinci bölümde protokol hükümlerinin kimleri kapsayacağı belirtilmiş, "Uygulama Esasları" başlıklı ikinci bölümde, protokol kapsamına girenlerin tabi oldukları mevzuat hükümleri çerçevesinde eczanelerden temin edecekleri reçete muhteviyatı ilaçların nasıl verileceği, kontrollerin ne şekilde yapılacağı, sağlık karneleri ve reçetelerin şekil ve süreleri, v.s., "Sözleşmenin Feshini Gerektiren Hususlar" başlıklı üçüncü bölümde, belirtilen fiiller nedeniyle eczanelerin sözleşmeleri ilgili kurum tarafından tek taraflı olarak feshedileceği, bu eczanelerle fesih tarihinden itibaren belirtilen süreler içerisinde yeniden anlaşma yapılamayacağına ilişkin hususlar belirtildikten sonra bölümün sonunda, "Eczane, bir ay önceden anlaşma yaptığı kurumlara haber vermek şartıyla sözleşmeyi feshedebilir."; "Ödeme Zamanı" başlıklı dördüncü bölümde, "İlgili kurumlar, reçeteler üzerinde gerekli incelemeyi yaptıktan sonra, bedellerini reçetelerin kuruma veriliş tarihinden itibaren en geç 18 iş günü içinde ödemek üzere gerekli işlemleri tamamlamak zorundadırlar. Kan ürünü ve hemofili reçeteleri öncelikli ödenir." Denilmiş; Anlaşma başlıklı altıncı bölümde de, kurum ve kuruluşların % 2,5 iskonto yapan ve başvuru formunu getiren her eczane ile (feshi gerektirecek hususlar nedeniyle sözleşmeleri feshedilenler ile muvazaalı olarak açılan eczaneler hariç) anlaşma yapacakları ifade edilmiştir.

Protokolde, tarafların karşılıklı fesih yetkileri, belirlenen oranda iskonto yapan her eczane ile anlaşma yapılacağı gibi hususların yer aldığı görülmektedir.

Bu durum karşısında, sözleşme kamu hukuku ağırlıklı değil, tarafların serbest iradesi ile oluşmaktadır. İdarenin sözleşmedeki fesih ve diğer yetkilerinin karşı taraftan fazla bulunması, bu sözleşmenin özel sözleşme niteliğini etkilemediği gibi; kamu hizmetine ilişkin bulunsa da idarenin üstün yetkilerle donatıldığı sonucunu doğurmamaktadır. Yapılan protokol, kurum personeline verilecek ilaçların eczaneden %2,5 indirimle alınması koşullarını belirlediğine göre; taraflar arasındaki sözleşmenin uygulanmasından doğan uyuşmazlığın anılan sözleşme hükümleri ve özel hukuk kuralları uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Balıkesir 2. Sulh Hukuk Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Balıkesir 2.Sulh Hukuk Mahkemesince verilen 11.12.2007 gün ve E:2007/749, K:2007/1608 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 04.05.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.